

Danish University Colleges

Navneskifte, image og identitet, synopsis Fra afspændingspædagog til psykomotorisk terapeut

Brok, Helle

Publication date:
2011

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Brok, H. (2011). *Navneskifte, image og identitet, synopsis: Fra afspændingspædagog til psykomotorisk terapeut.*

General rights

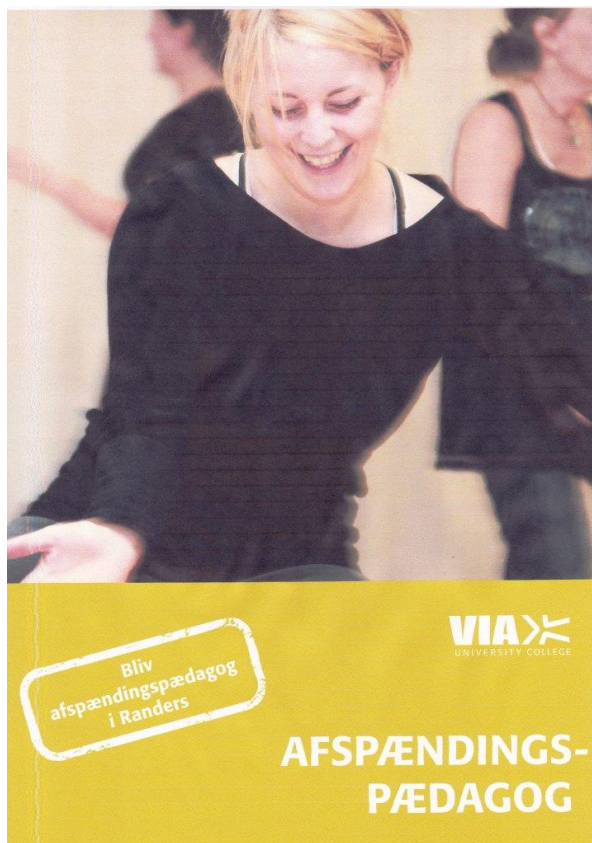
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

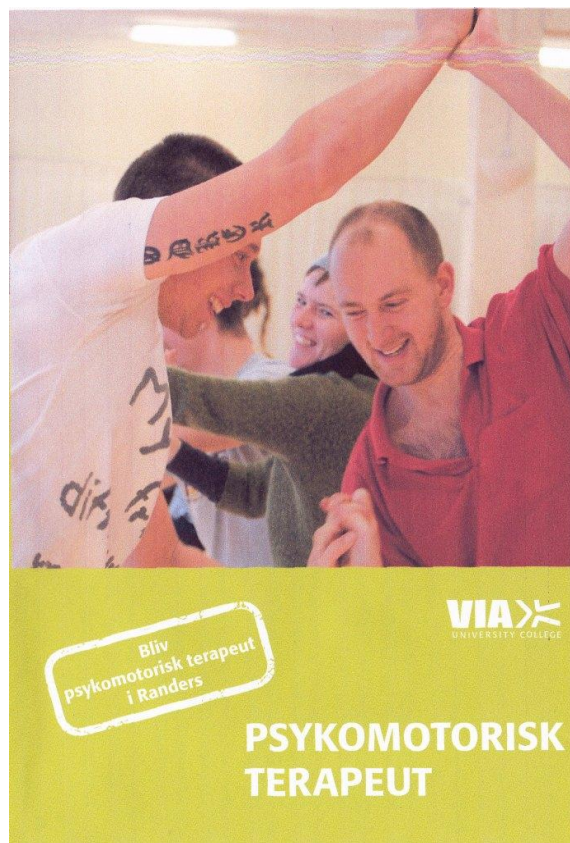
Download policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Synopsis - Navneskifte, image og identitet af Helle Brok, leder VIA UC Psykomotorikuddannelsen

Pjece fra 2008 til 2010

Ny pjece fra januar 2011

Indhold

Fra afspændingspædagog til psykomotorisk terapeut	2
Baggrund	2
Problemformulering.....	2
Model for image - identitet - kultur	2
En undersøgelse - identitet og image	4
Undersøgelsesmetode	4
Undersøgelsens resultater – 3 interessante pointer	4
Den ledelsesmæssige udfordring.....	5
Konklusion.....	6
Litteratur	6

Fra afspændingspædagog til psykomotorisk terapeut

Baggrund

I forbindelse med revideret bekendtgørelse for uddannelsen Professionsbachelor i afspændingspædagogik og psykomotorik forår 2010 skiftede uddannelsen og professionen navn fra afspændingspædagog til psykomotorisk terapeut. Uddannelsen/faget er etableret i starten af 40'erne og har gennemgået en løbende udvikling. Mest markant har været overgang til halvoffentlig MVU uddannelse i 1986, offentlig overenskomst i 1996 samt overgang til bacheloruddannelse i 2002 og sammenlægning i CVU'er og nu i Professionshøjskoler (University Colleges). Siden 1996, hvor den faglige organisation sammen med 15 andre lande i Europa dannede Psykomotorisk Forum, har der været drøftelser i professionen og fagkredse i Danmark om ændring af navn. Det var først i ca. 1994, at man erfarer, at andre lande (ca. 45.000 uddannede i verden) havde en tilsvarende uddannelse som den danske. Følgende argumenter har bl.a. været fremhævet i forhold til at ændre navn¹, "titlen er ikke dækkende", "ingen ved hvad vi laver" og "man tror det er en efteruddannelse oven på pædagoguddannelsen"

I 2008, i forbindelse med arbejdet med ny bekendtgørelse, sendte lederne af de to uddannelser i Danmark en opfordring til Hovedbestyrelsen for Danske Afspændingspædagoger (DAP) om at tage stilling til, om man ønskede at skifte navn, da det muligvis ville kunne integreres i den nye bekendtgørelse².

Navneskiftet blev efterfølgende drøftet i den faglige organisation samt på de to offentlige uddannelser, som er i Danmark. Det skete bl.a. ved medlemsmøder i faglige organisation, gennem fagblad, via temaaftener mv. med de studerende og i elektroniske fora (psykomotorisk netværk). Navneskiftet blev implementeret i den nye bekendtgørelse og et udpluk af høringssvarene samler baggrunden og begrundelsen for navneskifte³:

- Tidssvarende og fremadrettet titel
- Internationalt samarbejde og mobilitet – samt international genkendelighed
- Fællesskab med tilsvarende sundhedsuddannelser (f.eks. ergo- og fysioterapeut)

Udgangspunktet for navneskiftet er altså primært et ønske om imageændring og at signalere noget mere og andet (tidssvarende titel, fællesskab med en bestemt type uddannelser, samt internationalt fællesskab).

Det strategiske udgangspunkt/perspektiv for lederen af uddannelsen (organisationen) er efterfølgende, at kommunikere et bredere billede af os selv. De grundlæggende kerneværdier er ikke ændret.

Problemformulering

Når der sker et sådant navneskifte, kan man stille sig selv spørgsmålet, om det har en effekt eller påvirkning på organisationen og i så fald hvilken? Organisation kan her afgrænses til at være den store løst sammenkoblede organisation/netværk i Danmark (uddannelserne, den faglige organisation, alle uddannede) og den kan afgrænses til den definerede og formelle organisation "Psykomotorikuddannelsen i Randers", som består af ledelsen, medarbejderne og de studerende.

I denne synopsis vil jeg afgrænse mig til at have fokus på de studerende og på hvilken effekt navneskiftet (imageændringen) har på de studerendes oplevelse af identitet. Desuden vil jeg berøre om ændringen påvirker kulturen i organisationen. Jeg vil i det følgende præsentere og beskrive model for image-identitet-kultur og med den afgrænse begreberne identitet, image, kultur, herefter vil jeg præsentere en undersøgelse, jeg har lavet (bilag 1). Begge dele vil jeg anvende til analyse af casen.

Model for image - identitet - kultur

På næste side præsenteres model for organisatorisk identitet⁴. Grundlæggende tager modellen afsæt i Hatch og Schulz⁵ beskrivelse af en dynamisk og foranderlig organisation, hvor identitet kan kobles til image og kultur, og hvor de tre temaer indbyrdes er afhængige og påvirker hinanden gensidigt. Ligeledes gives der definitioner på image, identitet og kultur som anvendes i denne synopsis. Den næste side antyder de forskellige muligheder for sammenhæng og påvirkning i forhold til navneskiftet fra afspændingspædagog til psykomotorisk terapeut. Disse sammenhænge uddybes ved den mundtlige fremstilling.

¹ Diverse debatindlæg over en årrække (1996-2009) i DAPs fagblad

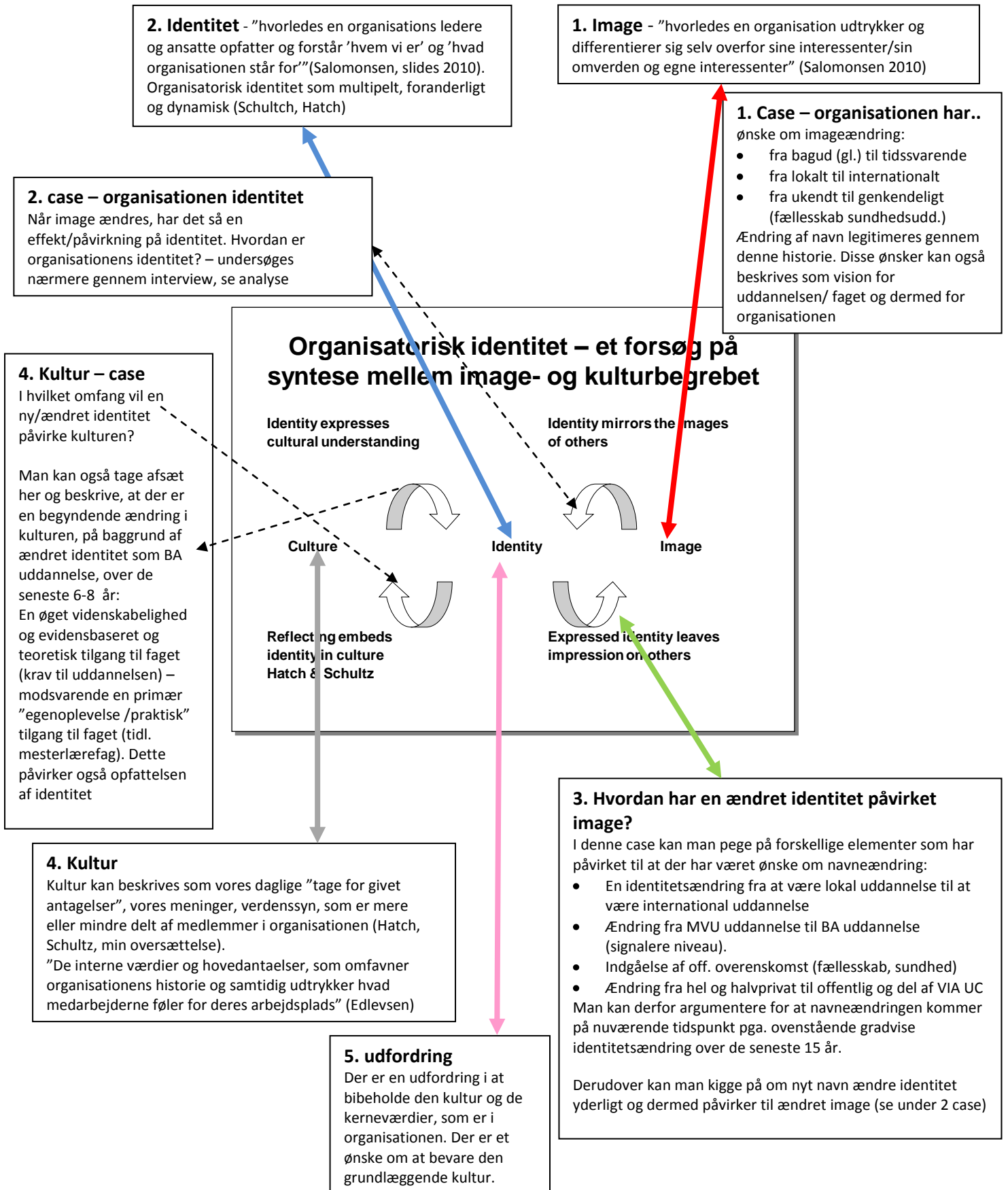
² Brev af 5. september 2008

³ Høringssvar fra Censorformandskabet, Danske Afspændingspædagoger og Rektorkollegiet for Professionshøjskolerne (alle april 2010).

Sundhedsstyrelsen indgav ikke høringssvar, selvom de var høringsberettiget.

⁴ H. Salomonsen (slides 2010)

⁵ The expressive organization, Schultz, Hatch

⁶ The expressive organization, Schultz, Hatch,
⁷ Cooperativ Branding, Hanne OlkjærEdlevsen

En undersøgelse - identitet og image

Undersøgelsesmetode

Jeg har lavet en mini-undersøgelse af opfattelsen af identitet og kultur blandt de studerende. Jeg har interviewet 8 første års studerende. Det kendetegnende for første årgang er at de delvist kender kulturen og uddannelsen (de har været 3 mdr. på uddannelsen) og derfor bærer de stadig i en vis grad de billeder, som de havde af uddannelsen inden de søgte ind på den. For at have noget at sætte disse informationer op mod, har jeg desuden interviewet 4 anden og tredje års studerende, samt 4 personer som er uddannet som afspændingspædagog før 1994. I alle grupper interviewede jeg 75% kvinder og 25% mænd. Disse tal svarer til repræsentationen på første årgang, men der er en overrepræsentation af mænd i forhold til kvinder på anden og tredje årgang, samt hos de færdiguddannede (ca.5-8%)

Interviewet foregik med første årgang som en umiddelbart og hurtig brainstorm. Der var ingen forberedelsestid, og de sagde ja til interviewet 10 minutter inden afholdelse. Hver person fik 2 post-it sedler i en farve. Jeg stillede spørgsmål (se nedenfor), de fik få minutter til at skrive ord på sedlen. Sedlerne blev sat op på væg. Jeg spurgte om der skulle tilføjes nogle, hvorefter 4-6 ord blev tilføjet. Dette blev gentaget for hvert spørgsmål. Interview med 2. og 3. års studerende foregik på samme måde suppleret med et telefoninterview. Interviewet med de 4 færdiguddannede foregik ved, at jeg ringede til dem, spurgte om de ville deltage og svare hvad der umiddelbart faldt dem ind, hvorefter jeg noterede ordene ned.

Spørgsmålene var følgende. De blev stillet i denne rækkefølge (for at undgå direkte sammenligning mellem de to titler):

- Kultur - hvordan beskriver du kulturen på uddannelsen (den som man er uddannet på)?
- Det handler om identitet – hvad forbinder du med Afspændingspædagog – hvad kommer du til at tænke på?
- VIA UC - hvad forbinder du med VIA University College - hvad kommer du til at tænke på?
- Det handler om identitet - hvad forbinder du med Psykomotorisk terapeut – hvad kommer du til at tænke på?

Undersøgelsens svar/resultater kan ses i bilag 1.

Undersøgelsens resultater – 3 interessante pointer

Identitetsskift

Sammenligner man første års studerende opfattelse af identitet som afspændingspædagog og psykomotorisk terapeut, så ses der en klar forskel;

Afspændingspædagog beskrives med ord som rummer primært bløde værdier; afslapning, rummelighed, åben, kropsbevidsthed, muligheder samt ord, der er "myterelateret", som f.eks. rundkreds, lilla bleer, urtete og hippie. *Psykomotorisk terapeut* beskrives med ord, der handler om krop-psyke sammenhæng, samt videnskabeligt, off. anerkendelse, samt igen kropsbevidsthed, udvikling og gøre forskel.

Det store skift er på den faglige forståelse: fra ro/afslapning til krop-psyke sammenhæng, samt på anerkendelse; fra rundkreds, hippie til professionel, videnskab og samfund.

Laver man den samme sammenligning for ældre studerende og for færdiguddannede, så ses der den samme tendens, nemlig gående fra bløde værdier, proces og udvikling/muligheder i fokus og til fokus på krop-psyke sammenhæng og faglighed. Kendetegnede er det dog også at ingen af de ældre bruger negative ord om afspændingspædagog identitet, hvilken kan forklares med at det er en dybere integreret del af deres fagidentitet.

Hvordan opfattes identiteten for psykomotorisk terapeut?

Der er en gradsforskel mellem 1. års studerende og 2. og 3. års studerendes opfattelse af identiteten. Første års studerende peger i meget større grad på videnskabelighed, samfund, professionalisme og respekt end de andre. Dette kan forklares med forskellige vinkler; det kan være det ønske, som man har søgt "ind på", nemlig en faglig stærk og anerkendt uddannelse, og det er stadig meget present for dem. Det kan også forklares med at 2. og 3. års studerende i større grad kender "det indre i uddannelsen" og er optaget af dette, dvs. både kulturen og den del af identiteten, som hænger sammen med det person/krops-faglige (ressourceorienteret,

udvikling, bevægelse, balance). Forskellen bliver mindre jo mere man kender uddannelsen, i starten er det navn og rygte der fylder.

For alle tre grupper peges der på krop-psyke sammenhæng og teoretisk niveau og faglighed, som ord dækkende for identiteten. Dette understøttes af opfattelse af VIA UC, som er den organisation uddannelsen udbydes fra. Igen ord som faglighed, teori, uddannelse, BA niveau, anerkendelse og professionalitet.

Kulturen

Kort vil jeg nævne, at trods ændringen omkring identiteten som psykomotorisk terapeut, så beskrives kulturen grundlæggende ens for alle tre grupper: personlig, levende, egen proces/personlig udviklende, kropslig, en legeplads/kreativt, rummelig, åben, accepterende. Dette matcher uddannelsen værdigrundlag⁸

Andre synlige effekter/resultater af navneændringen

- I 2010 har 22% af alle ansøgere været mænd – tallet plejer at være 8-10%. Denne markante ændring har jeg spurgt om første årgang havde nogle bud på. Svaret falder i tre kategorier; 1) Navnet appellerer bredere og indikerer fagligt niveau. 2) Det er blevet mere acceptabelt for mænd at forholde sig til følelser 3) Det kan være en tilfældighed.
- Kravene til underviserne og uddannelsen er øget i forhold til forventninger om niveau.
- De studerende har forventninger til deres status som uddannede. Dette åbner muligvis for et dilemma senere, da manglende volumen og kendskab til udd. kan være en hindring i forhold til arbejdsmarkedet.

Den ledelsesmæssige udfordring

Der er forskellige ledelsesmæssige udfordringer i forhold til kommunikation.

- Man ændrer navnet og dermed i en vis grad image for at kommunikere et bredere billede af os selv. Men generelt ønsker man at fastholde grundlæggende værdier, ideer, kultur og den "næsten samme" uddannelse. Hvordan kommunikeres dette internt i organisationen, samt i forhold til eksterne faguddannede, som til en vis grad frygter at "miste" det gode fra deres uddannelse?
- Navneskiftet er sket, men for at det kan slå igennem skal det implementeres på hjemmeside, ligesom det skal "nedfældes" og ejes i organisationen (både den afgrænsede og netværket i Danmark), blandt medarbejdere, studerende, ansøgere samt tidligere uddannede. Hvad kan jeg ledelsesmæssigt gøre for at få organisationen til at eje det nye navn?

Nogle få bud på lederens opgave i forhold til dette kan være, at sikre:

Internt

- Undervisere og leder som rollemodeller og kulturbærere
- Fælles aktiviteter med studerende med afsæt de grundlæggende værdier
- Drøftelser i undervisning, råd og udvalg med afsæt i værdier og kultur
- Drøftelser i lærergruppen og blandt studerende

Eksternt

- Afholde arrangementer, hvor eksterne inviteres ind til oplevelse og dialog (ex. konferencer og foredrag)
- Nyhedsbreve, artikler, fortælle historien som den er nu
- Samarbejde med andre aktører, som også ejer navneændringen (uddannelser, fagforening)

Samlet set kan man sige, at lederen er placeret midt i figuren (punkt 5, side 3), i det spændingsfelt og udfordring, som ligger i at implementere navneændring, men bevare en grundlæggende kultur og værdier.

⁸ Værdigrundlag, www.viauc.dk/psykomotorik

Konklusion

Jeg satte mig for at undersøge, hvilken effekt navneskiftet (imageændringen) har på de studerendes oplevelse af identitet. Jeg kan udlede af undersøgelsen og analysen af denne, at det har en effekt samt at effekten er en ændret opfattelse gående mod "krop-psyke"-identitet, fagligt-teoretisk niveau, oplevelsen af anerkendelse og professionalitet. Samtidigt kan jeg konkludere, at flere af kerneord/værdier indgår i opfattelsen af identiteten uagtet hvilket titel; udvikling, sammenhæng og helhed, ressourcer, bevægelse, respekt og kropsbevidsthed.

Undersøgelsens grundlag er dog spinkelt, så det vil kræve en mere omfattende undersøgelse, evt. over tid til at konkludere om denne effekt slår igennem.

Noget tyder på, at et imageskifte kan ske uden at miste kerneværdier. Dette understreges også af, at der ikke er en ændring i beskrivelsen af kulturen. Da ændring i kultur er en længerevarende proces, kan denne undersøgelse dog ikke konkludere at der IKKE vil ske en ændring på sigt. Derfor bliver den ledelsesmæssige kommunikation og strategier på dette område væsentlige for at fastholde de elementer af kulturen, som er bærende for uddannelsen, samt arbejde konstruktiv og bevidst med de ændringer, som vil kunne ske på baggrund af at uddannelsen har skiftet navn og er blevet en offentlig BA uddannelse.

Litteratur

Primært:

"The expressive organization", (2000), Schultz, Hatch,

"Cooperativ Branding i den offentlige sektor", (2007), H.O. Edlevsen

H. Salomonsen (slides 2010)

"Strategic communication", (Paper 2009), H.H. Salomonsen

Andet:

"Den kommunikerende organisation" (2009), ledelse og kommunikation, S. Hildebrandt

	Afspændingspædagog – identitet – hvad forbinder du med... hvad kommer du til at tænke på	Psykomotorisk terapeut – identitet – hvad forbinder du med... hvad kommer du til at tænke på	Kultur – hvordan beskriver du kulturen på uddannelsen (den som man kender)	VIA UC – hvad forbinder du med... hvad kommer du til at tænke på
1 årgang - studerende - 3 mdr. på studiet (gruppinterview, jeg har stillet spørgsmålet som står i det blå felt. Givet alle to sedler til at skrive det de først kommer til at tænke på. Sedlerne blev sat op på væg, et åbent spørgsmål herafter: mangler der noget. Mellem 4-6 ekstra ord tilføjet)	at møde forståelse åben afslappet rummelig individ bevidsthed om muligheder meget bløde værdier kropsbevidsthed afslappet – uden spænding ro hjælp til selvhjælp alle retninger fagligt søde, søde ... men fodformede sko rundkreds ordet pædagog bliver tilbage i hovedet – Børnehave hokus pokus hippie lilla bleer – multifarvet tamburin urtete	humanistisk videnskab professionel samfund videnskabelighed doktorgrad klinisk offentlig sektor krop-psyke arbejde viden om krop-psyke sammenhæng kompetence indenfor psyke + fysik krop, psyke, ånd bringe fysik og psyke sammen god baggrundsviden terapi hjælp til bedre tilværelse gennem kropsbevidsthed respekt behandler udvikling vejleder sundhed faglig kompetence gøre en forskel - synliggøre	menneskelig – human åben nysgerrighed levende åben rummelig fri afslappet omsorgsfuld accept fællesskab bredtfavnende kropslig erfaring alsidighed overgangsfaser personlig udvikling proces udvikling grænserykning personlig udviklende kommunikation på mange niveauer	mellemlang uddannelse fys, ergo, psykomotorik længere uddannelse videre uddannelse Randers centralisering stort forsvinder i mængden omlægning anerkendelse professionalitet struktur sammensætning samlet fællesskab udveksling alsidighed ved jeg ikke identitet
2. og 3. år studerende (interview med i alt 4 studerende)	kvinde anderledes rolig behandling omsorg krop-psyke kropsoplevelse udvikling kropsbevidsthed kontakt samarbejde autentisk at være sig selv	menneskelige ressourcer indre drive balance modsætninger i spil – dynamik behandling af krop og psyke udvikling bevægelse omsorg samme som afsp.pæd kropsbevidsthed kontakt bevægelse selvstændighed krop - psyke	åbenhed sammenhold indflydelse plads til at være sig selv kærligt blød en legeplads åbenhed passer sit eget kontakt nærvær hygge åbenhed	socialt forskellighed nye muligheder administration bureaukрати tværfagligt samarbejde på tværs faglighed stort – uoverskueligt paraply uddannelser
færdiguddannede med minimum 15 års erfaring (Telefon interview med 4 personer, de er blevet stillet spørgsmålet og bedt svare spontant eller umiddelbart. Jeg har noteret ordnen)	bredt nærvær ressourcer ressourcer ressourcer muligheder kropslighed kropslighed bevægelse kropsbevidsthed helhedssyn helhedssyn helhed, krop – sundhed balance egen proces rummelig	det samme som afsp. pædagog "de nyuddannede" nyt navn – offentlig uddannelse nyt navn – diskussioner mere præcist integration af krop og psyke krop-psyke krop og psyke behandling - ikke så pædagogisk internationalt klart fokus præcist struktur teoretisk niveau faglighed	rummeligt egen proces udviklingsorienteret kropsligt kreativt fordybelse søge indad personlig nærværende åbent	pædagogiske og sundhedsuddannelser på BA niveau uddannelser international tænker ikke noget samlingssted mangfoldighed teoretisk niveau faglighed faglighed

Bilag 1, Spørgsmålene er stillet i denne rækkefølge: 1. Kultur – 2. Afspændingspædagog identitet – 3. VIA UC identitet – 4. Psykomotorisk terapeut identitet